

УДК 005:316:3342:711.3

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Л.А. Бахчиванжи

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

О.В. Євтушок

Державна районна адміністрація

у Роздільнянському районі Одеської області

Анотація. У статті запропоновано систему показників для оцінки результативності та ефективності управління розвитком сільських територій. Здійснено аналіз тенденцій розвитку реального сектора економіки як основи для формування економічних передумов соціального розвитку. Виявлено, що пріоритетним напрямом в управлінні соціальним розвитком сільських територій є вирішення соціальних проблем шляхом впровадження проектів, спрямованих на поліпшення соціально-побутових умов жителів сільських населених пунктів. Визначені критерії ефективності діяльності суб'єктів, що формують соціальну політику, які характеризуються результативними показниками функціонування податкової системи, стану фінансової системи (наповнення місцевих бюджетів), надходжень до Пенсійного фонду, системи соціального захисту населення, функціонування реального сектора економіки. Обґрунтовано, що управління соціальним розвитком сільських територій має сприяти розвитку основних бюджетонаповнюючих видів економічної діяльності з урахуванням регіональної специфіки територій, малого і середнього бізнесу, активізації соціальної відповідальності суб'єктів бізнесу на основі соціального партнерства.

Ключові слова: соціальний розвиток, сільські території, ефективність управління, економічні передумови соціального розвитку, соціально-економічна модернізація.

Вступ. Поступовий розвиток ринкової економіки в Україні переконує, що основним стратегічним напрямком аграрних реформ має стати курс на підвищення їх соціальної орієнтованості і послідовне задоволення потреб сільського населення. Головною метою управління соціально-економічним розвитком сільських територій має стати створення середовища, прийняттого для життя сільського населення, зокрема через підвищення

конкурентоспроможності економіки сільських територій, формування збалансованого ринку з чіткими соціальними орієнтирами, забезпечення продуктивної зайнятості та соціального захисту працездатного населення, сприяння розвитку підприємництва та агробізнесу.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми соціально-економічного розвитку сільських територій України досліджуються в наукових працях багатьох провідних вчених - економістів. Опрацювання науково-методологічного базису трансформації вітчизняної агросфери на засадах соціоекономіки здійснені академіком В.В. Юрчишиним [1].

О.І. Павлов у своїй науковій монографії вирішує питання щодо ідентифікації і класифікації сільських територій [2]. Перспективи розвитку сільських територій досліджені у праці, авторами якої є Терещенко В.К. та Морозюк Н.В. [3].

Однак, вимагає узагальнення питання щодо визначення критеріїв оцінки ефективності управління соціальним розвитком сільських територій та побудови системи показників, що дозволяють її оцінити. Вирішення даного наукового питання дозволить підвищити ефективність управління формуванням економічної основи соціального розвитку, що вимагає, в свою чергу, ефективного функціонування реального сектора економіки.

Результати досліджень. Подолання кризового стану у соціальній сфері сільських територій і соціально-економічна модернізація вимагають сучасного підходу в управлінні соціальним розвитком, який має ґрунтуватись на концепції сталого розвитку. Перший етап модернізації соціальної сфери має бути пов'язаний з формуванням економічного підґрунтя за рахунок підвищення ефективності функціонування реального сектора економіки. Для розробки стратегії соціально-економічної модернізації сільської території необхідно запровадити моніторинг діяльності управлінських структур, що, в свою чергу, вимагає розробки відповідної системи показників та методики їх аналізу. Зазначена система показників має охоплювати всі сфери, пов'язані з надходженням коштів у бюджет та функціонуванням реального сектора економіки. У межах сільського адміністративного району це мають бути показники, що характеризують результати функціонування податкової системи (надходження податків), надходження у Пенсійний фонд, функціонування фінансової системи району та економічні і фінансові результати функціонування підприємницьких структур за галузями економіки. Аналіз показників, що характеризують економічну основу соціального розвитку, необхідно проводити на основі порівняння показників звітного періоду з попереднім та виявлення відхилень як у абсолютному, так і у відносному виразі. Це надасть можливість провести економічну діагностику соціального

потенціалу району.

На основі сформованої системи показників, які об'єднані у блоки, здійснено аналіз соціально-економічного стану сільської території на прикладі Роздільнянського району Одеської області. Проведений аналіз дозволяє зробити висновки, що спільні зусилля місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які у тріаді соціальних відносин представляють державу і суспільство, протягом 2014 року були спрямовані на збереження рівня добробуту та соціального захисту мешканців району, а також вирішення конкретних питань розвитку економіки регіону. Вжиття своєчасних заходів щодо стабілізації ситуації в реальному секторі економіки, узгоджена діяльність із центральними органами виконавчої влади стосовно вирішення проблемних питань регіонального розвитку дозволяють говорити про забезпечення протягом 2014 року позитивної динаміки багатьох показників соціально-економічного розвитку.

При підведенні підсумків соціально-економічного розвитку району за певний період використовувались результати щоквартального моніторингу діяльності районних державних адміністрацій Одеської області, який проводився Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації.

Проведення оцінки роботи районних державних адміністрацій, яке відбулося за підсумками січня-березня 2014 року, показало, що район посів 3 місце серед 26 районів області за основними критеріями діяльності щодо управління розвитком сільських територій. Протягом квітня-грудня 2014 року робота управлінь та відділів районної державної адміністрації щодо збереження досягнутих позитивних показників та подолання негативних тенденцій продовжувалась.

Відповідно до статистичних даних, результати діяльності районної державної адміністрації та соціально-економічний стан району характеризується показниками, наведеними в таблиці 1.

Обсяг реалізованої промислової продукції у відпускних цінах підприємств в розрахунку на душу населення становив у 2014 році 21312,3 грн. (1-ше місце серед районів області). На факт збільшення обсягів реалізації промислової продукції та послуг вплинули показники діяльності таких промислових підприємств, як СП «Вітмарк Україна» ТОВ, ТОВ «Біол Універсал Україна», а також КП «Роздільнянський міський водоканал», яке з 2014 року входить до основного кола підприємств, що звітують за даним показником.

Таблиця 1

**Економічні і фінансові результати управління розвитком
Роздільнянського району Одеської області**

Показники	2013 р.	2014 р.	2014 р. до 2013 р.	
			абсолютний приріст (+), зменшення (-)	темп зростання, %
А	1	2	3	4
1. Податкова адміністрація				
Фактичні надходження до Зведеного бюджету, тис. грн.	63814,8	68880,6	+5065,8	107,9
Фактичні надходження до Державного бюджету, тис. грн.	12171,7	12717,5	+545,8	104,5
Фактичні надходження до Місцевого бюджету, тис. грн.	51643,1	56163,1	+4520,0	108,8
2. Фінансовий відділ (бюджет району)				
План власних доходів загального фонду, тис. грн.	39104,4	38500,9	-603,5	98,5
Фактично надійшло власних доходів загального фонду, тис. грн.	37752,1	41354,3	+3602,2	109,5
Виконання плану, %	96,5	107,4	х	х
Надійшло дотації з держбюджету, тис. грн.	83540,3	89829,0	+6288,7	107,5
Надійшло субвенції з держбюджету, тис. грн.	67236,5	77231,2	+9994,7	114,9
Інші трансферти, тис. грн.	14729,9	10508,1	-4221,8	71,3
Всього план доходів загального фонду, тис. грн.	206730,2	216976,1	+10246,0	105,0
Всього фактично надійшло доходів загального фонду, тис. грн.	203258,7	218922,6	+15663,9	107,7
Виконання плану, %	98,3	100,9	х	х
План власних доходів спеціального фонду, тис. грн.	5989,0	7077,6	+1088,6	118,2
Фактично надійшло власних доходів спеціального фонду, тис. грн.	7121,3	8018,6	+897,3	112,6
Виконання плану, %	118,9	113,3	х	х
Надійшло субвенції з держбюджету, тис. грн.	4979,5	4316,0	-663,5	86,7
Всього план доходів спеціального фонду, тис. грн.	11616,6	13742,8	+2126,3	118,3
Всього фактично надійшло доходів спеціального фонду, тис. грн.	12100,8	12334,6	+233,8	101,9
Виконання плану, %	104,2	89,8	х	х
Всього план власних доходів (загального та спеціального фондів), тис. грн.	45093,5	45578,5	+485,1	101,1
Всього фактично надійшло власних доходів (загального та спеціального фондів), тис. грн.	44873,4	49372,9	+4499,5	110,5
Виконання плану, %	99,5	108,3	х	х

Продовження таблиці 1

А	1	2	3	4
<i>Разом план доходів до бюджету району, тис. грн.</i>	218346,7	230718,9	+12372,2	105,7
<i>Разом надійшло доходів до бюджету району, тис. грн.</i>	215359,5	231257,3	+15897,7	107,4
Виконання плану, %	98,6		x	x
3. Пенсійний фонд				
План отримання власних коштів, тис. грн.	51544,1	499,2	-51044,9	0,97
Фактично отримано власних коштів, тис. грн.	52022,5	595,6	-51426,9	1,1
Виконання плану, %	101,0	119,3	x	x
Профінансовано пенсій - всього, тис. грн.	218307,3	228172,6	+9865,3	104,5
З них за рахунок обласного бюджету, тис. грн.	218307,3	228172,6	+9865,3	104,5
За власні кошти, тис. грн.	-	-	-	-
4. Недоїмка (станом на 01 січня року)				
Податкова, тис. грн.	622,2	719,5	+97,3	115,6
До Пенсійного фонду, тис. грн.	580,6	557,8	-22,8	96,1
5. Обсяг реалізованої промислової продукції у відпускних цінах підприємств, тис. грн.	1027179,6	1235305	+1235305	120,3
6. Обсяг реалізованих послуг у ринкових цінах відповідного року, тис. грн.	63392,0	73825,6	+10433,6	116,5
7. Обсяг введеного в експлуатацію житла, кв. м	2148	448	-1700	20,9
8. Виробництво і реалізація продукції тваринництва по сільськогосподарських підприємствах				
Молока, т	1493	1542	+49	103,3
Реалізовано на забій худоби та птиці у живій вазі, т	221	267	+46	121,0
9. Чисельність поголів'я, голів				
ВРХ	1117	1167	+50	104,5
- в т.ч. корів	465	469	+4	100,9
-свиней	1785	1573	-212	88,1
-овець та кіз	1257	974	-283	77,5
10. Автомобільні перевезення				
Перевезено вантажів, % до попереднього року	33,9	96,1	x	x
Перевезено пасажирів, % до попереднього року	84,1	80,1	x	x
11. Заборгованість по заробітній платі на економічно активних підприємствах за статистичними даними, тис. грн.	0,0	0,0	x	x
12. Середньомісячна зарплата 1 середньо-облікового штатного працівника, грн.	2591	2783	+192	107,4

Продовження таблиці 1

А	1	2	3	4
13. Діяльність робочої групи з легалізації зайнятості				
здійснено перевірок, од.	93	38	-55	40,9
легалізовано робочих місць, од.	75	19	-56	25,3
легалізовано зарплати, тис. грн.	87,7	20,6	-67,1	23,5
додатково залучено ПДФО, тис. грн.	11,0	3,13	-7,87	28,5
14. Знаходиться на обліку в райдержадміністрації суб'єктів підприємницької діяльності				
- юридичних осіб, од.	952	948	-4	99,6
- фізичних осіб, од.	2693	2161	-532	80,2
15. Зареєстровано суб'єктів підприємницької діяльності				
- юридичних осіб, од.	21	26	+5	123,8
- фізичних осіб, од.	187	120	-67	64,2
16. Ліквідовано суб'єктів підприємницької діяльності				
- юридичних осіб, од.	13	25	+12	192,0
- фізичних осіб, од.	178	654	+476	367,4
17. Чисельність наявного населення станом на 1 грудня, осіб	58081	58270	+189	100,3

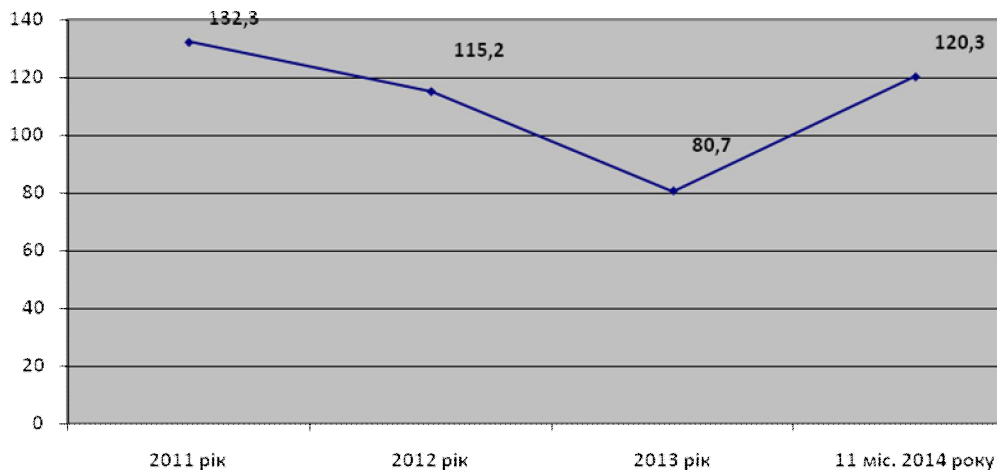

Рис. 1 - Темпи зростання обсягів реалізації промислової продукції та послуг до попереднього року, %

Негативні тенденції спостерігаються за таким видом економічної діяльності, як транспорт і зв'язок. За 2014 рік підприємствами автомобільного транспорту перевезено 2,0 тис. тонн вантажів, що на 3,9 % менше, ніж у попередньому році. Обсяги пасажирських перевезень автомобільним транспортом за 2014 рік по відношенню до 2013 року зменшилися на 19,9 % і склали 313,6 тис. пасажирів. Пасажирооборот за 2014 рік склав 7,2 млн. пас. - км, що становить 78,8 % до 2013 року.

Але мають місце і певні якісні соціальні зрушення. Основним автомобільним перевізником в районі являється ТОВ «Роздільнатранссервіс». З метою підвищення комфортності пасажирських перевезень в 2014 році

підприємством було придбано 2 автобуси: ВАЗ АО-7934 та ВАЗ АО-7935.

Провідне місце в розвитку району займає сільське господарство, основу якого становлять 26 приватних сільськогосподарських підприємств, 242 селянських (фермерських) господарства. В цілому в районі здійснюють діяльність понад 350 виробників товарної сільськогосподарської продукції.

Основними напрямками розвитку галузей сільського господарства району є зернове виробництво, вирощування овочів, виноградарство, кормовиробництво, відгодівля худоби.

У 2014 році зібрано всього зернових та зернобобових культур по району у кількості 118300 тонн, що становить 100 % до плану при урожайності 24,1 ц з 1 га.

Під урожай 2015 року по району посіяно всього озимих культур - 36500 га, у т.ч.: озимої пшениці – 19000 га, озимого ячменю - 16500 га, озимого жита – 150 га.

Але стан матеріально – технічної бази аграрного сектора не дозволяє використовувати в повній мірі його виробничу потужність. Має місце незадовільний стан забезпечення сільськогосподарською технікою. Знос наявних в господарствах технічних засобів становить 50 %. У 2014 році підприємствами придбано 20 одиниць сільськогосподарської техніки (3 трактори, 4 культиватора, 8 сівалок, 2 плуга та по одній одиниці борони, компактору та зерноавантажувачу), але цього вкрай нестаче для модернізації матеріально-технічної бази.

Загальновідомо, що ефективний розвиток аграрного сектора неможливий без державної підтримки. В 2014 році з державного бюджету в районі фінансувалося 2 галузеві програми:

- згідно постанови КМУ від 15.07.2005 р. № 587 (зі змінами) «Про затвердження Порядку справляння збору та використання коштів на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» на розрахункові рахунки сільгоспідприємства НВСФ «Він-Агро» ТОВ перераховано 84,0 тис. грн.;

- згідно постанови КМУ від 23.04.2012 року № 342 «Про внесення змін до ПКМУ від 2.03.2014 року №246» на рахунки фізичних осіб перераховано 211,517 тис. грн. за утримання та збереження молодняка великої рогатої худоби.

На постійному контролі знаходяться виконання вимог Указів Президента України від 29 січня 2001 року № 62/2001 «Про заходи щодо забезпечення захисту майнових прав селян у процесі реформування аграрного сектора економіки», від 27 січня 2002 року № 774/2002 «Про додаткові заходи щодо підвищення рівня захисту майнових прав сільського населення», від 2 лютого 2002 року «Про додаткові заходи щодо соціального захисту селян-власників

земельних ділянок та земельних часток (паїв)», по яким щомісячно проводиться моніторинг та засідання робочих груп. Станом на 01.12.2014 року заборгованість з виплати орендної плати пайщикам за 2014 рік складає 3770,14 тис.грн.

Станом на 04.12.2014 року укладено (за межами населеного пункту) тимчасових угод на оренду земельних ділянок у кількості 1685 одиниць загальною площею 10952 га.

Заробітна плата працівникам в сільгосппідприємствах усіх форм власності нараховується з дотриманням галузевих гарантій. Станом на 1 січня 2014 року заборгованість по заробітній платі відсутня.

Стратегічним напрямком роботи у сфері будівництва було виконання заходів регіональної програми з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2012-2016 роки, метою якої є забезпечення житлом сільського населення району. На реалізацію заходів програми в 2014 році було виділено 48,0 тис. грн., в т.ч. 20,0 тис. грн - з районного бюджету; 2,0 тис. грн. – з бюджету Буцинівської сільської ради; 10,0 тис. грн. - з бюджету Кам'янської сільської ради; 1,0 тис. грн - з бюджету Єгорівської сільської ради, по 5,0 тис. грн. - з бюджетів Степанівської, Кіровської, Виноградарської сільських рад. У 2014 році по програмі «Власний дім» укладені кредитні угоди та отримані довгострокові пільгові кредити 47-ма особами на суму 1059,0 тис. грн.

Пріоритетним напрямом залишається вирішення соціальних проблем в районі шляхом впровадження проектів, спрямованих на поліпшення соціально-побутових умов жителів сільських населених пунктів, ремонт доріг, ремонт та оснащення закладів культури, благоустрій тощо. Для реалізації даних проектів були залучені кошти бюджетів всіх рівнів: від державного до місцевих бюджетів сільських рад, кошти міжнародної технічної допомоги, небюджетні кошти.

У рамках участі в II етапі Програми ЄС та ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» в 2014 році в районі реалізовані три мікропроекти громадських організацій сіл Кам'янської, Єгорівської, Виноградарської сільських рад по впровадженню інноваційних енергоефективних заходів вуличного освітлення з використанням ВДЕ (енергія сонця). Загальна вартість зазначених мікропроектів становить 769,8 тис. грн., з яких:

- кошти ПРООН (міжнародна технічна допомога) – 497,8 тис. грн.;
- кошти районного бюджету – 170,0 тис. грн.;
- кошти сільських бюджетів – 62,2 тис. грн.;
- кошти громад – 39,8 тис. грн.

У 2014 році профінансовано робіт по ремонту вулиць і шляхів

комунальної власності на суму 1547,6, в т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг – 1028,9 тис. грн., за рахунок капітальних вкладень обласного бюджету – 266,1, за рахунок місцевих дорожніх фондів – 252,6 тис. грн.

Значний обсяг робіт на об'єктах комунальної власності сільських рад в 2014 році виконано за кошти сільських бюджетів із залученням спонсорської допомоги.

Основою формування економічних передумов соціального розвитку залишається підприємництво. Станом на 01.01.2015 в органах державної реєстрації району на обліку знаходиться 948 суб'єктів підприємницької діяльності-юридичних осіб та 2261 суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа (рис. 2).

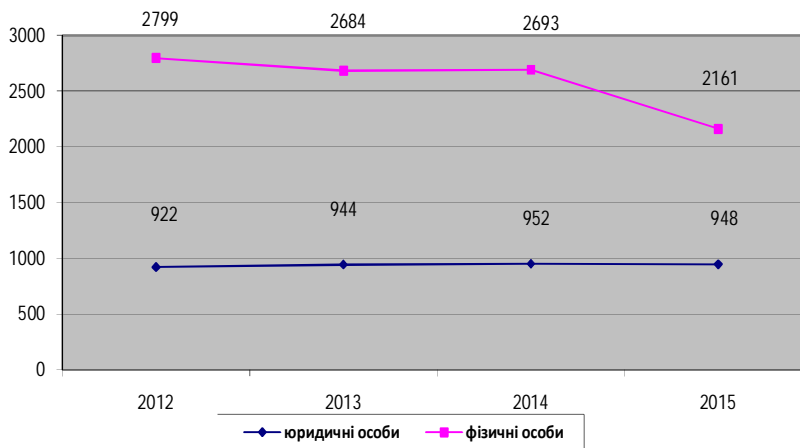

Рис. 2 Динаміка кількості суб'єктів підприємницької діяльності, одиниць на 01 січня відповідного року

Основним фактором суттєвого зменшення кількості фізичних осіб-підприємців в 2014 році стало спрощення процедури припинення підприємницької діяльності. Разом з тим, у 2014 році за рахунок коштів одноразової виплати допомоги по безробіттю відкрили підприємницьку діяльність та реалізували власні бізнес-проекти 20 осіб на загальну суму 328,9 тис. грн.

У рамках виконання Закону України «Про адміністративні послуги» протягом 2014 року здійснювалися заходи щодо забезпечення функціонування районного Центру надання адміністративних послуг. Для забезпечення працівників центру комп'ютерною та оргтехнікою в 2014 році використано кошти субвенції з обласного бюджету по програмі Підтримки підприємництва в

Одеській області в сумі 31,0 тис. грн.

Відділом надання адміністративних послуг Роздільнянської районної державної адміністрації протягом 2014 року було прийнято 255 заяв на видачу документів дозвільного характеру (ДДХ) та реєстрацію декларацій. Видано ДДХ та зареєстровано декларацій – 122.

Одним із найважливіших індикаторів соціального розвитку є заробітна плата. Середньомісячна номінальна заробітна плата одного середньооблікового штатного працівника за січень-вересень 2014 року становила 2783 грн. (рис. 3), що на 7,4 % більше від показника відповідного періоду минулого року (по області – на 6,0 %). Протягом останніх років рівень середньої заробітної плати по району являється одним з найвищих серед районів області.

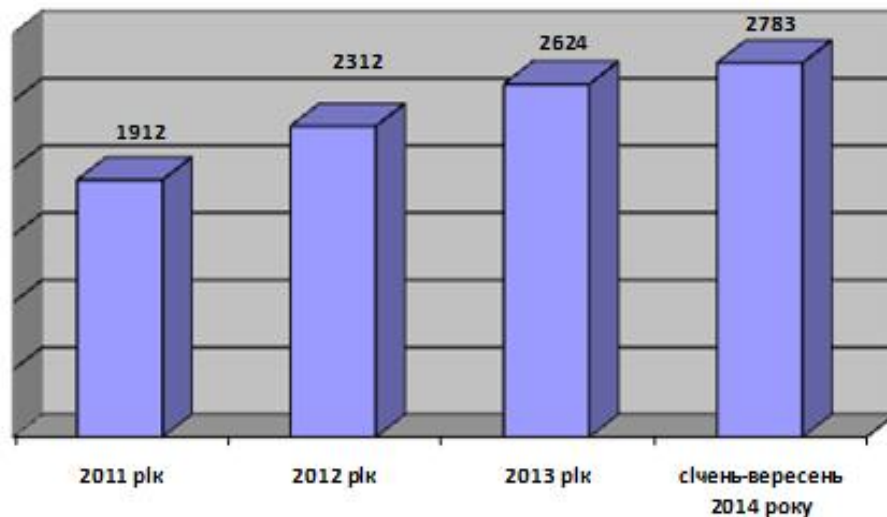

Рис. 3 Динаміка рівня середньомісячної заробітної плати з розрахунку на середньооблікового штатного працівника в Роздільнянському районі Одеської області, грн.

Відповідно до доручень Президента України та завдань Уряду протягом року проводились заходи щодо недопущення виникнення заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах, установах та організаціях району.

Протягом 2014 року підприємства району відпрацьовувались на предмет дотримання державних гарантій в оплаті праці та районною адміністрацією надавались доручення щодо забезпечення підвищення рівня заробітної плати протягом 2014-2015 років. Місцевою робочою групою з питань легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення за 2014 рік проведено перевірки 38-ми суб'єктів підприємницької діяльності, в наслідок перевірок легалізовано 19 робочих місць, 20,6 тис. грн. заробітної плати та додатково залучено до бюджету ПДФО в сумі 3,13 тис. грн.

З метою подальшого розвитку економічної і соціальної сфери району та

вирішення актуальних проблем протягом 2014 року затверджено низку важливих для району програм, серед яких:

- Програма соціально-економічного і культурного розвитку Роздільнянського району на 2014 рік;
- Районна цільова програма підтримки малозабезпечених верств населення на 2014-2015 роки;
- Програма правової освіти населення Роздільнянського району на 2014-2018 роки;
- Програма з безпеки дорожнього руху на 2014-2017 роки;
- Програма цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки Роздільнянського району на 2014-2017 роки;
- Районна цільова програма «Здоров'я» на 2014-2018 роки;
- Проект «Туризм як каталізатор економічного розвитку сільських територій»

Крім того, в 2014 році внесені зміни до Програми розвитку малого та середнього підприємництва на 2013-2014 роки, подовжено на 2014 рік дію Програми створення належних умов для обслуговування платників податків в Роздільнянському районі на 2012-2013 роки.

Протягом 2014 року продовжувалось фінансування діючих довгострокових програм різних напрямів економічного, соціального та культурного розвитку району.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасні реалії становлення соціальної відповідальності в Україні потребують переосмислення ролі всіх суб'єктів соціальних відносин. На даному етапі необхідно віддавати перевагу якісній складовій соціального потенціалу суспільства із урахуванням соціально-економічної орієнтації країни.

Соціальний потенціал суспільства в Україні в значній мірі обумовлений соціальним потенціалом сільських територій, під яким слід розуміти можливості інституційних суб'єктів, які безпосередньо визначають соціальну активність населення цих територій та рівень його соціальної захищеності, функціонування яких націлене на досягнення соціальної мети розвитку адміністративного утворення, тобто забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення, рівня його добробуту та задоволення соціальних потреб за рахунок сформованої економічної основи, що є результатом функціонування підприємництва на даній території у поєднанні з ефективно функціонуючою податковою, фінансовою та адміністративною системами.

Для ефективного управління формуванням економічних передумов соціально-економічної модернізації сільських територій необхідно розробити належне наукове та методичне забезпечення, здійснювати моніторинг

соціально-економічного стану сільських територій та результативності діяльності інституційних суб'єктів. Критеріями ефективності діяльності суб'єктів, що формують соціальну політику, мають бути результативні показники функціонування податкової системи, стану фінансової системи (наповнення місцевих бюджетів), системи соціального захисту населення, функціонування реального сектора економіки. Управління соціальним розвитком сільських територій має сприяти розвитку основних бюджетонаповнюючих видів економічної діяльності з урахуванням регіональної специфіки територій, малого і середнього бізнесу, активізації соціальної відповідальності суб'єктів бізнесу на основі соціального партнерства.

Водночас існує низка проблемних питань, які впливають на стабілізаційні процеси у контексті соціально-економічної модернізації сільських територій: наявність податкової заборгованості та заборгованості по внескам до Пенсійного фонду України з боку суб'єктів підприємництва, слабкі темпи відродження соціальної інфраструктури села, згортання соціально значимих галузей сільського господарства, таких як галузі тваринництва, та зменшення в сільськогосподарських підприємствах поголів'я тварин, незадовільні темпи зростання обсягів введеного в експлуатацію житла, зменшення обсягів вантажних та пасажирських перевезень та інші.

Структурним підрозділам районних державних адміністрацій сільських територій спільно з органами місцевого самоврядування необхідно забезпечувати виконання заходів, спрямованих на стабільну роботу всіх сфер економічної діяльності та залучати до виконання соціальних програм підприємницькі структури на засадах соціального партнерства.

Подальші наукові дослідження мають бути пов'язані з розробкою методичних і практичних аспектів вирішення окреслених проблемних питань управління соціальним розвитком сільських територій.

Література

1. Юрчишин В.В. Аграрна політика України на зламах політичних епох: історико-соціально-економічні нариси / В. В. Юрчишин. – К.: Наук. думка НАНУ, 2009. – 366 с.
2. Павлов А.И. Идентификация и классификация сельских территорий: теория, методология, практика: Монография / А.И. Павлов.- Одесса: «Астропринт», 2015.- 344 с.
3. Терещенко В.К. Перспективні напрями соціально-економічного розвитку сільських територій: - [Електронний ресурс] / В.К. Терещенко, Н.В. Морозюк. - Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua/10735/1/11tvk.pdf>

АННОТАЦІЯ

Бахчиванжи Л.А., Евтушок О.В. Эффективность управления формированием экономической основы социального развития сельских территорий

В статье предложена система показателей для оценки результативности и эффективности управления развитием сельских территорий. Осуществлен анализ тенденций развития реального сектора экономики как основы для формирования экономических предпосылок социальной ответственности.

Выявлено, что приоритетным направлением в управлении социальным развитием сельских территорий является решение социальных проблем путем внедрения проектов, направленных на улучшение социально-бытовых условий жителей сельских населенных пунктов. Определены критерии эффективности деятельности субъектов, формирующих социальную политику, которые характеризуются результативными показателями функционирования налоговой системы, состояния финансовой системы (наполнение местных бюджетов), поступлений в Пенсионный фонд, системы социальной защиты населения, функционирования реального сектора экономики.

Обосновано, что управление социальным развитием сельских территорий должно содействовать развитию основных бюджетонаполняющих видов экономической деятельности с учетом региональной специфики территорий, функционирования малого и среднего бизнеса, активизации социальной ответственности субъектов бизнеса на основе социального партнерства.

Ключевые слова: *социальное развитие, сельские территории, эффективность управления, экономические предпосылки социального развития, социально-экономическая модернизация*

SUMMARY

Bakhchivanzhi L.A., Evtushok O.V. The economic basis formation management efficiency of the rural territories social development

The system of indicators for an assessment of productivity and management efficiency of the rural territories development is offered in the article. The analysis of tendencies of the real sector of economy development as bases for formation of economic prerequisites of social responsibility is carried out.

It is revealed that the priority direction in management of social development of rural territories is the solution of social problems by introduction of the projects directed on improvement of social conditions of rural settlements inhabitants. Criteria of efficiency of activity of the subjects forming social policy which are

characterized by productive indicators of functioning of tax system, conditions of a financial system (filling of local budgets), receipts in the Pension fund, systems of social protection of the population, functioning of real sector of economy are defined.

The management of the rural territories social development has to promote development of the main types of economic activity according the regional specifics of territories, functioning of small and medium business, activization of social responsibility of subjects of business on the basis of social partnership.

Keywords: *social development, rural territories, management efficiency, economic prerequisites of social development, social and economic modernization*